

Ernest O. Hauser

Észak-Afrika püspöke

A hippoi Augustinus nélkül a keresztyénség nem lenne az, ami

Minden keresztyén ismeret és döntés az ő tekintélyén és hit-alapelvein nyugszik. Pál apostol után a legnagyobb keresztyén gondolkodónak ismerjük el. Azonkívül a nyugati (latin) egyházi szellemiség kialakítója is volt.

Írásai 16 nagy formátumú vaskos kötetet tesznek ki. Ezek közül kettő világirodalmi híresség: „Az Isten városáról” („De civitate Dei”) grandiózus bemutatása Isten és a gonosz harcának, másik pedig a „Vallomások” („Confessiones”), a szerző hatásosan őszinte megnyilatkozással ecseteli a közvetlenül Istenhez vezető utat.

Augustinus Afrikából származott. Kr. u. 354-ben született a kereskedők városában, Togoban (ma: Souk Ahras, Algéria). A város mint az afrikai földrész legészakibb pontja abban az időben a római császárok fősége alatt állt. Atyja szenátor volt. Az istenhit számára nem jelentett semmit. Felesége, Monika. Augustinus anyja, ennek ellenére hívő keresztyén volt.

Karthago

Augustinus jó középosztálybeli miliőben nevelkedett. Az iskolát nem kedvelte, gyűlölte a leckéket, az ifjúság szcle úgy űzte őt ide s tova, ahogyan csak tudta. Atyja halála után család jó barátjuk vette szárnyai alá. Ismerte az ifjú adottságait, azért Karthagóba, a római-afrikai fővárosba küldte felsőfokú oktatásra.

„Sistergett köröttem a bűnös élet, mint a forró olaj” – írta a fiatalember feljegyzéseiben. 17 évesen magával ragadta egy szerelem, amelyet hosszú együttélés követett. Csakhamar fiuk született, Adeodatus („Isten ajándéka”), akit Augustinus igen kedvelt. Kicsapongó élete ellenére szorgalmas tanuló volt. Különös tehetséget a retorika és filozófia irányában mutatott. A Biblia akkor még csak „régmúlt történetek” gyűjteményét jelentette neki.

Az első vallási közösség – amelyhez sodródott – a manicheusok szektája volt, ennek tagságát valószínűleg a tartomány művelt elitje tette ki. A hívek, akik magukat a perzsa Maniról nevezték, úgy jelenítették meg a világot, mint amelyben a világosság és a sötétség vívja ősi harcát. Augustinus kilenc esztendő telt el közöttük. Emiatt kegyes anyja igen bánkódott.

„Tolle, lege”

Augustinus, hogy latin nyelvi ismereteit elmélyítse, Rómába, később Milánóba ment, ahol nagy híri tanszéket foglalt el. Az elismerés és siker ellenére kételyek kínozták. Elfoglalta hát magát mágiával, asztrológiával és egyéb dolgokkal, amelyek végül agnosztikussá tették.

Anyja követte őt Itáliába. Újra meg újra kérlelte, hogy forduljon a keresztyénség felé. Ez időben hallgatta a milánói

országos tekintélyű püspök, Ambrosius szenvedélyes prédikációit. Majd azok óvták életének nagy tusáiban.

Az állandó testi nyugtalanságának kielégítése utáni vágy miatt – amelyet bűnnek tekintett – küldte vissza kedvesét Afrikába. Későbbi rajongása egy, a társadalmi köreihez illő fiatalasszony iránt mentette meg ismét, és adott új szerelmet neki. A hívő, vallásos élet és az excesszív sexualitás összeegyeztethetetlen volt számára. Amikor Istent kérte, és ilyen igénnyel állt elő, egy makacs hang bensejében újlag azt mondta: „...de kérek, összeegyeztethetetlen...”

A mind jobban meghasonló Augustinus felismerte, hogy választania kell a szenvedély és lelke között. Egy napon milánói kertjében a fügefá alá a fővenyre vetette magát, és kétségekkel telten sirt. Akkor a háta mögül üde gyermekhang hívta: „Tolle, lege! Tolle lege!” („Vedd, olvasd! Vedd olvasd!”)

Augustinus felugrott: „Végre egy jel!” Bemenedkedve a házba, magához ragadta Pál apostol levelét, s olvasta az első szót, ami szemébe ötlött: „*Mint nappal illik, tisztességben járjunk, nem dobzódásban és részegeskedésben és kicsapongásban, nem viszálykodásban és irigységben*” (Róm 13:13–14). Azonnal leirhatatlan béke töltötte el. A 33 éves férfiú a páska ünnepek előestjén, 15 éves fiával együtt Ambrosius püspök által megkeresztelkedett.

Püspök – a tiltakozás ellenére

Visszatért Észak-Afrikába, hogy szemlélődő, meditáló életmódot folytasson. Szülővárosában, Togoban szerény házat bérelt barátaival együtt, akik éppúgy, mint ő hátat fordítottak a világnak. Meghódolt a tartós fegyelemnek, személy szerint a szegénységnek. Megélhetését két keze munkájából fedezte, ideje nagy részét hitkérdés-vitáknak szentelte. Első tagjaként affajta közösségnek, amely ma az Augustinus-rendházakban él tovább világszerte.

Augustinus ragyogó igehirdető volt. Híre elterjedt egész Észak-Afrikában. Püspökséget mégsem akart, semmiképpen. Egyszer azután, amikor a városban, Hippo Regioban istentiszteletre látogatott, tiltakozása ellenére meghátrálásra készítették őt a püspökséget illetően. Minthogy az addigi püspök néhány évvel később meghalt, Augustinus lett az utód. 35 éven keresztül, 395-től 430-ban bekövetkezett haláláig gyakorolta tisztét. Egyidejűen polgári perekben is bíraskodott.

A Hippo Regio-i keresztyén közösség dogmatikai véleménykülönbségben élt. Más észak-afrikai városokban, mint Európában is, egészen egységes volt az. Augustinus fő tenivalójának az egyetemes keresztyén hit erősítését látta. Keményen dolgozott azon, hogy alapálláspontot hozzon napvilágra az Újtestamentumból. 500-nál több prédikációja volt, amellet 232 könyve és a kéziratok. Megkérdendő az ember, hogy tudott ennyit nyújtani rövid élete során? Dolgozószobájába föl- s alámenet, gyorsfirkantásos papiruszait változtatva fogalmazott. A még képlékeny keresztyén hitnek ő adott szilárd fundamentumot.

Augustinus elsőként egységesítette a tantételek háromnegyed részét, amit a különböző tartományok keresztyénei elfogadtak. Mindezt egyedül Isten kegyelmének tulajdonította. Elismerte, hogy Isten ajándékozta azt az embereknek, amikor

Óhozzá térnek. A kegyelem hangoztatása lett később a reformáció egyik fő pillére. Luther Márton – mint ágoston-rendi szerzetes – a Rómától való szakadásáig, erősen hajlott Augustinus tanai felé. Éjszaka, gyertyafényénél gyakran üldögélt annak munkái fölött.

Augustinus 76 esztendő volt, amikor vandál pusztítók törtek Észak-Afrikára, megsemmisítve mindent, ami útjukba került. Bekerítették Hippon Regiot is. Augustinus, biztonságba helyezve magát, az ellenállás lelke lett. Mindig újra bátorította félénk gyülekezetét, hogy helyezték bizodalmaikat Istenbe.

A hadviselés harmadik hónapjában megbetegedett. Dávid bűnbánati zsoltárát olvasta, amelyet fekhelye mellé, a falra függesztett, s napjait imádsággal töltötte. Lelki erőinek a vég-sőkig birtokában volt.

Az afrikai keresztyén egyház két évszázad múltán mentesült az arab inváziótól. Augustinus szellemi öröksége eközben az egész latin világ közkinccsé vált.

Entscheidung
Ford.: U. E.

Mégis, Isten türelme egyszer véget ér, és akkor jön az ítélet, amint a Biblia mondja

„Földnek sói”

A Teremtő időkeretbe helyezte földi életünket. Egyikünk sem tudja, meddig él. Egyszer eljő az óránk. Ám még dolgozik Isten Szentlelke világunkban. Mindenikünk előtt feltárja az egyetlen lelki szükségét, és vonz Jézus felé. Őbenne nyújt nekünk Isten megbocsátást és megbékélést. Mindegyikünkért meghalt a kereszten. Ontotta vérét érted és értem, újra életre kelt a halálból. Ó él!

Amikor az igazság kiábrázolódását szemléljük, tudatosodik bennünk, hogy Istenhez kell jönnünk. Mindegyikünk legbensejében hordozza azt a bizonyosságot, amit Ő ad. Éppoly pontosan tudjuk, hogy elszakadtunk tőle, s hogy meg kell békélnünk vele.

A keresztyén kihívással néz szembe. Ti vagytok a „földnek sói”. Ti vagytok az oltalom az önpusztítással szemben. Morálisnak találjuk magunkat az Isten és Szentlélek ereje nélkül... Mégis, aki szereti Istent és gondolt vele, ugyanakkor pedig a világ folyásához szabja magát, olybá lesz, mint a „megízetlenült só”.

A Bibliából nem nyilvánvaló, hogy Noé felmenői hívők voltak-e. Azt mutatja ez, hogy a hit nem örökölhető. Szülők a gyermekeknek nem adhatják tovább automatikusan, nemzedékről nemzedékre.

Noé igaz ember volt – mondja a Biblia. Szerette és tisztelte Istent, és engedelmeskedett neki. A hit embere volt. Mégsem figyeltek szavára, amikor szólógtatta az embereket: „Készüljete! Térjete Istenhez, mielőtt késő lesz!”

Hajó a pusztában

Isten azután tudatta Noéval, hogy vízözönt mint világ feletti ítéletet enged meg. És megadta Noénak a kimeneke-dést: egy hajó, a bárka építése által: „150 méter hosszúnak, 25 méter szélesnek, 15 méter magasnak és háromszintesnek kell

lennie. Építsd meg úgy, hogy hajtható legyen! Nem fogod tudni kormányozni, sem motorja, sem kereke nem lesz...” (1Móz 6:14–16 nyomán Graham, a szerző.)

Csakhamar elkezdte Noé az építést. Hogy gúnyolhatták az emberek. Hajót építeni ott, ahol tenger sincs a közelben, amelyen az közlekedhetne. Mindenfelől özönlöttek az emberek hajója csodájának bámulatára.

És Noé mindennap prédikált az embereknek. – Végül Isten az állatokat is odavezette, amelyeket a bárkába kellett magával vinnie (1Móz 6:19–20). Akkor minden készen volt, jóllehet semmi sem látszott közeledni. S újra nevettek az emberek a magányos hajóépítőn. De kevéssel azelőtt, hogy esni kezdett volna, azt mondta Isten Noénak: „Menj be egész házád népével a hajóba” (1Móz 7:1). Pontosán szólva, ott áll a „jőjj!” kifejezés. Mondta Isten Noénak: „Jőjj befelé!” Ez a szó „jőjj!” ötszázszor fordul elő a Bibliában. „Jőjj!” – jelenti azt, hogy Isten előkészületei a bárkát illetően végbementek. Azt közli ez, hogy maga Isten zárta be az ajtót (1Móz 7:16).

Akkor még egyszer adott az embereknek lehetőséget a felkészülésre. S ők jöttek mindenfelől, és ellenálltak Noénak az engedelmeskedésben, neki, aki vízözönt hirdetett. Hisz nem volt nedvesség. A nyirkosság a talajból származott. Esőnek semmi jele sem volt. Hogy tudott Noé áradásról beszélni. Lehetetlenség! Noé napjaiban az emberek nem akartak hal-lani, ma szintúgy! Nem hajlottak Noé figyelmeztetésére, úgy tekintettek a bárkára, mint Noé hitére. Nem érdekelte őket.

A csak egyetlenegy ajtó

Hirtelen mégis elcsöndesedett a tömeg. Talán mert egyi-kük azt mondta: Ugyan nézzétek már, ott fenn! Egy felhőcske az égen... Még derűs volt az idő, de mind nagyobbak tűnt az. Majd jött a villámlás, az ézengés. És az emberek kopogtattak a bárkán, s mondták: „Noé! Bocsáss be minket!” – jóllehet elmulasztották az utolsó lehetőséget. Az özönvíz pedig jött.

Az „ár” szó gigantikus pusztítást jelent itt. Ez a vízözön gigantikusabb volt, mindannál, amit ma áradásnak ismerünk. Ömlött, mintha az egész föld vulkánná vált volna. Csak áradt szakadatlanul a víz.

Noé feltalálta magát a bárkában. Mindent egészen úgy tett, amint azt Isten meghagyta neki. Csak egyetlen ajtót engedett a hajón, s úgy is lett. Csak egyetlen ajtó adatott nekünk a mennyekbe. Jézus mondta: „Én vagyok az ajtó...” (Jn 10:9), s hozzátette: „Én vagyok az út, az igazság és az élet: senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.” (Jn 14:6)

Mihamar karácsonyt ünnepelünk. Ismét megállhatunk a Gyennek előtt, a jászolnál. Ismét álmélkodhatunk afelett, hogy Isten Jézust, az ő fiát hozzánk küldte, hogy minket, embereket e világ sötétségéből az ő mennyei világosságába vonjon.

Aki a jászolban nyugvó gyermeket szemléli, Isten szeretetét szemléli, amely Fiában öltött alakot. Az örökkévalóságából felénk nyújtotta kezét, és ezt mondta: „Nézzétek, a Fiam! Közétek jött, hogy megmenten benneteket az ítélettől, a kárhozattól, amely valamennyiőtökre elhatott. Bízátok benne! Újjáteszi életeteket. Számára nincs reménytelen helyzet.”

A Biblia azt mondja: „Amint Noé által szólt annak idején, úgy szól ma Fia által.” Nem kell félnünk a világ végétől – Jézus van ott! Többre nincs szükségünk. Hívjátok be őt még ma életetekbe!

Entscheidung
Ford.: U. E.